

היום נלמד בעזרת ה':

מנחות דף סט

(בעמוד הקודם)

למדנו שלדעת רב יש לידה לאברים, ולכן עובר שהוציא את ידו מחוץ למעי הפרה, האבר שיצא נחשב כ'ילוד' ולא יועיל שהוא יחזיר אותו בחזרה. ולדעת רבי יוחנן אין לידה לאברים, ולכן מועילה החזרת האבר לבפנים.

איבעיא להו לדברי האומר אין לידה לאברים: אם הוציא העובר את ידו האחת והחזירה, וחזר והוציא את ידו השניה והחזירה, ואחר כך הוציא את השדרה והחזירה, וכן הלאה, עד שהוציא את רוב גופו והחזירו. האם נחשב הדבר שהעובר 'נולד'. או מכיון שהוא החזיר את האיברים, כל איבר שחזר חזר, וכישצא האיבר האחר זו יציאה בפני עצמה, וממילא אין כאן יציאה של רוב העובר והוא לא נחשב 'נולד'.

אם תמצי לומר: ואם תרצה לומר כמו הצד השני, שמכיון שהחזיר את האיברים אין הוא נחשב 'נולד'. יש להסתפק מה הדין אם הוציא עובר את ידו האחת והוא חתך אותה, ואחר כך הוציא את ידו השניה והוא חתך אותה, וכל הלאה עד שהוציא את רוב גופו והוא חתך אותו, ונשאר מיעוט גופו בפנים. האם מכיון שיצא רובו החוצה לגמרי הוא נחשב 'נולד', ואז המיעוט שבפנים גם כן נחשב 'נולד'. או שדוקא אם רובו יוצא בבת אחת הוא נחשב 'נולד' ולא בזה אחר זה. (והספק האחרון, הוא גם למ"ד 'יש נולד באיברים', האם דוקא אם רוב האבר יצא בבת אחת או אפילו בזה אחר זה).

תא שמע זה הכלל: למדנו במשנתנו 'זה הכלל, דבר שגופה אסור ושאינה גופה מותר' כלומר אם נחתך חלק מגוף האם ונשאר בתוך הבהמה ולא יצא החוצה, הוא אסור באכילה כי אינו ניתן בשחיטה. אבל אם נחתך דבר שאינו מגופה ונשאר בפנים כגון אבר מהעובר הוא ניתן בשחיטה.

מה באה המשנה לחדש באומרה 'שאינה גופה מותר'? (והרי לא יתכן לומר שחתך אבר מהעובר, משום שזה כבר כתוב במפורש במשנה, ולא היה צריך להוסיף את זה

הכלל'). אלא לכאורה היא באה לחדש את המקרה שהעובר הוציא אבר אחר אבר והוא חתך אותם, עד שהוציא את רובו, והמשנה באה לחדש שהמיעוט שנשאר בפנים מותר!

דחייה: לא, לאתווי קלוט במעי פרה: ללמד על עובר שפרסותיו 'קלוטות' (= חלקות כמו פרסות של גמל, והם לא סדוקות כפרסות של בהמה טהורה). ואליבא דרבי שמעון הסוכר שולד קלוט שנולד לפרה, אסור באכילה. אמנם כל זה דוקא כשהוא יצא לאויר העולם, אבל כשהוא במעי אמו כאשר היא נשחטה, הוא מותר באכילה.

*

בעי רב חנניא: אם הוציא עובר של קרבן שלמים את ידו בתוך העזרה, האם חומת העזרה נחשבת למחיצה גם לגבי הקרבן, ואז אין זה נחשב שהוא יצא ממחיצתו ומותר לאוכלו? דהיינו, האם מיגו (= מתוך) שחומת העזרה היא 'מחיצה' לגבי קדשים, היא נחשבת מחיצה גם לגבי איסור 'יוצא'. או שלגבי איסור 'יוצא' חומת העזרה אינה 'מחיצה' אלא רק גוף האמא היא המחיצה.

אמר ליה אביי: עליך להסתפק גם על עובר קודשים קלים שהוציא את ידו בתוך העיר ירושלים! ומדוע אתה לא מסתפק על קדשים קלים בירושלים? כי ברור לך שהמחיצה של העובר היא האמא שלו, אם כן גם לגבי העזרה אותו דבר.

*

בעי אילפא: אם העובר הוציא את ידו לאחר שחיטת סימן אחד, ולפני שחיטת הסימן השני. אמנם האבר אסור באכילה, אך האם מצטרף הסימן ראשון לסימן השני כדי לטהר את האבר מידי נבלה? השאלה היא, מכיון שהסימן הראשון בא להתיר את האבר גם באכילה (משום שאז הוא עדיין לא יצא), ואילו הסימן השני בא רק לטהר אותו ולא להתיר אותו באכילה. אם כן, האם שני הסימנים מצטרפים לטהר את האבר, או שהם לא מצטרפים?

אמר רבא: קל וחומר שהסימנים מצטרפים לטהר. כי אם הם מצטרפים כדי להתיר את אכילת שאר העובר והבהמה, וכי הם לא יצטרפו רק בשביל לטהר את האבר מידי נבלה? כל שכן שהם יצטרפו!

*

בעי ר' ירמיה - מהו לחוש לזרעו? אם העובר שהוציא ידו ואחר כך נשחטה אימו, גדל ובא על בהמה אחרת והוליד ממנה ולד. האם הולד שנולד ממנו, גם היד שלו תהיה אסורה?

שאלה: היכי דמי? איך מדובר? אם בא על בהמה רגילה, מדוע רבי ירמיה מסתפק רק באיסור יוצא, היה עליו להסתפק על כל בן פקועה שלא הוציא ידו החוצה, ואחר כך בא על בהמה והליד ממנה, שהולד יהיה אסור! כי אמר רב משרשיא שלמאן דאמר 'חוששין לזרע האב' (- הולד מתייחס גם אחר אביו), אם כן בן פקועה הבא על בהמה, לולד אין תקנה! משום שמצד האמא הוא חייב שחיטה ומצד האבא הוא לא צריך שחיטה (והרי זה כאילו חצי מהסימנים שלו שחוטים).

תשובה: לא צריכא: מדובר שהוא בא על בהמה שהיא 'בן פקועה' כמותו, ואז משני הצדדים הוא לא צריך שחיטה. וכל הספק הוא האם בכגל האבר שלו שיצא הוא מוליד גם אבר כזה, ואז חותכים את האבר והולד מותר. או שהזרע 'מתבלבל' כלומר מתערבב בכל הולד, ואז כל הולד נאסר.

הדר אמר: חזר רבי ירמיה ואמר, פשיטא שמתבלבל זרעו. כי אם לא נאמר כן, עיור היה צריך להוליד עיור כמותו, וכן קטוע רגל היה צריך להוליד קטוע כמותו. אלא בהכרח שהזרע מתבלבל. והספק שלנו כדלהלן. מצד אחד, הרי כל בהמה שמולידה בעולם, הולד שלה נוצר גם מכח החלב והדם שבה, ובכל אופן הולד מותר באכילה. ואם כן גם כאן הולד מותר באכילה. או שדוקא בשני איסורים אנו מתירים את הולד (איסור חלב ואיסור דם), ולא בשלושה איסורים דהיינו גם איסור 'יוצא'.

ולמאן? ולפי מי הספק? דהיינו נחלקו רבי מאיר ורבי יהודה האם יש איסור חלב ודם בכך פקועה או לא. אך אמנם לדעת רבי מאיר יש בו איסור חלב ודם, אבל אין בו איסור יוצא. (כי ר"מ סובר שאפילו העובר שבפנים צריך שחיטה). ואילו לדעת רבי יהודה אמנם יש איסור יוצא, אבל אין איסור חלב ודם.

אלא כל מכח וכו': אלא בהכרח שאנו לא אומרים שהולד יאסר מכח האיסור של האבא שלו כלל. והספק שלנו בבהמה 'בן פקועה' האם מותר לשתות את החלב שלה. האם מותר לשתותו כמו כל חלב רגיל, כי האם כל חלב הוא לא כמו אבר מן החי? ובכל זאת הוא מותר! או שדוקא חלב רגיל מותר כי יש תקנה לבהמה בכך שניתן

לשחוט אותה, מה שאין כן בן פקועה שאי אפשר לשחוט אותה אין תקנה לאיסור שלה ולכן החלב שלה אסור.

למדנו במשנה - חותך מעובר וכו':

מנלן? מניין שעובר הנמצא בתוך הבהמה נותר בשחיטת הבהמה? תשובה- נאמר "וכל בהמה מפרסת פרסה ושוסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה **בבהמה** אותה תאכלו" ודורשים את הפסוק שבהמה הנמצאת בבהמה תאכלו, והיינו לרבות את הולד הנמצא בתוך מעי הבהמה.

קושיא: אלא מעתה ימירו בו: אם העובר נחשב ל'בהמה' מדוע לא מועילה בו תמורה? דהיינו שאם הביא בהמת חולין ליד בהמת קודשים מעוברת ואמר שהחולין תהיה תמורה של העובר של הקודשים, הבהמת חולין לא נהיית 'תמורה'.

וכפי שכתוב במשנה בתמורה, אין ממירין איבר בהמת חולין בעובר של קודשים, ולא עושים עובר של חולין תמורת אבר (כגון רגל) של קודשים. ולא עושים אבר או עובר תמורת בהמה שלמה של קודשים, ולא עושים בהמה שלמה של חולין תמורת אבר או עובר של קודשים. עד כאן המשנה.

אלא אמר קרא "וכל בהמה לרבות את הולד: אלא המקור להתיר עובר בשחיטת אימו מהמלה "וכל" בפסוק הנ"ל ("וכל בהמה וכו'"), כלומר כל מה שתמצא בבהמה תאכל. קושיא: **אי הכי:** אם כך אפילו אם הוא חותך מן הטחול ומן הכליות של האמא ומשאיר אותם בתוכה עד שעת שחיטה, הם צריכים להיות מותרים באכילה, כי הם בתוך הבהמה. ומדוע כתוב במשנתנו "חותך ... מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה"? תירוץ: **אמר קרא אותה שלמה ולא חסרה:** מהמילה "אותה" ("אותה תאכלו") לומדים שדוקא אם האמא שלימה מותר לאכול את מה שבתוכה כלומר את העובר. אבל אם האמא חסרה כי חלקים ממנה נמצאים בתוכה, אסור לך לאכול את הנמצא בתוכה, דהיינו את האיברים שלה החתוכים שבתוכה. קושיא: **אלא מעתה:** אם כן השוחט את הבהמה ומצא בתוכה בעל חי בדמות דמות יונה, מדוע היא אוסרה באכילה? והרי מהפסוק לומדים שכל מה שבתוכה מותר! תירוץ: **בעיני פרסות וליכא:** דוקא אם יש לעובר שבתוכה פרסות הוא מותר באכילה. כמו שכתוב בפסוק הנ"ל "שתי פרסות" ו"מעלת גרה", והיינו שאם יש בתוכה עובר שהוא מעלה גרה ומפריס פרסה אתה יכול לאכול אותו. קושיא: **אלא מעתה קלוט במעי פרה ליתסר:**

שהרי אין לו פרסות! תירוץ: **הא תנא דבי ר' ישמעאל כרבי שמעון בן יוחי פרסה בבהמה תאכלו**: בפסוק נאמר "פרסה" ונאמר "פרסות", ללמד שגם אם יש לעובר פרסות, וגם אם יש לו רק פרסה אחת הוא מותר. (פרסה = קלוט שאין לו סדק המחלק את הפרסה לשניים). אבל לא יונה שאין לה כלל פרסה ולכן היא אסורה.

*

[מכאן ע"פ ביאור 'הכרתא']

רב שימי בר אשי אמר, לעולם כדקאמרת מעיקרא: שעיקר הלימוד שעובר נותר בשחיטת אמו, הוא מהפסוק "בהמה בבהמה תאכלו".

ודקא קשיא לך, ומה שקשה לך ממה ששנינו **אין ממירין** בעוברין, והרי אף לגבי תמורה נאמר "בהמה", ומדוע לא נחשב עובר כבהמה לגבי דין תמורה כמו כאן?

תשובתך, אכן עובר נידון כבהמה, ואפשר ללמוד מכך שממירין בעוברין. ומה ששנינו אין ממירין בעוברין, **הא מני? רבי שמעון היא, דמקיש תמורה למעשר** בהמה [על פי הפסוק שיובא להלן], לעניין כמה הלכות.

וכפי שלמדנו במסכת תמורה – אמר רבי שמעון: מעשר בהמה, בכלל כל הקדשים היה. ולמה יצא מן הכלל, שדוקא בו פירט הכתוב דין תמורה, וכפי שנאמר [ויקרא כז לב לג] "וכל מעשר בקר וצאן וגו', ואם המר ימירנו, והיה הוא ותמורתו יהיה קודש?" כדי להקיש אליו, וללמד ממנו את דין התמורה בכל הקרבנות הדומים למעשר בהמה: מה מעשר, קרבן יחיד הוא, ותמורה חלה בו, אף כל דין תמורה אינו חל אלא בקרבן יחיד, ולא בקרבן שותפים או ציבור. וכן, מה מעשר, קדשי מזבח הוא [קרבן הקרב למזבח], ותמורה חלה בו, אף כל דין תמורה אינו נוהג אלא בקדשי מזבח ולא בקדשי בדק הבית [המשמשים לשאר צרכי המקדש, ולא דוקא לצרכי מזבח].

ולפי רבי שמעון יש לנו גם לומר: **מה מעשר, אינו נוהג באברים ועוברים** בפני עצמם, אלא רק בבהמה שלימה, וכפי שכתוב [בפסוק הנ"ל] "אשר יעבור תחת השבט", ואין עובר תחת השבט אלא בהמה שלימה, **אף תמורה, אינה נוהגת באברים ועוברים**, אלא רק בבהמה שלימה.

ומשום כך לא מרבים את העובר לעניין תמורה, אף שנאמר בו "בהמה בבהמה". אולם, לענין היתר אכילה, מרבים מ"בהמה בבהמה" להתירו בשחיטת אמו.

ומבארת הגמרא: **ומנא תימרא**, מנין לנו לומר שאכן דברי המשנה בתמורה "אין ממירין אברין בעוברין וכו'", לדברי רבי שמעון היא?

דתנן בסופה של אותה משנה, בה נאמר הדין שאין ממירין אברים בעוברים, מובאת דעתו של רבי יוסי, הסובר שחלה תמורה על אברים: **אמר רבי יוסי**: אף שסבור אתה שאין ממירין עוברים באברים, **והרי במוקדשים** ודאי מודה אתה כי **האומר "רגלה של זו עולה"** - פשטה הקדושה בכל הבהמה, וכולה עולה.

אם כן, **אף כשיאמר "רגל של בהמה זו תהא תמורה תחת זו"**, תחול התמורה, ו**תהא כולה תמורה תחתיה!**

ומוכיחה הגמרא שרבי שמעון הוא הסובר שאין ממירים:

שהרי **למאן קא מהדר ליה**, מיהו התנא שרבי יוסי אומר לו "והרי במוקדשין האומר רגלה של בהמה זו עולה [פשטה הקדושה בכל הבהמה] וכולה עולה". **אילימא**, אם נאמר שדבר זה אמר רבי יוסי **לרבי מאיר ורבי יהודה**, והם התנאים הסוברים ש"אין ממירין אברים בעוברין", אין זה יתכן. כי **מי אית להו**, וכי סוברים הם **האי סברא** שהמקדיש רגל בהמה לעולה, פשטה קדושה בכלה!?

והתניא, הרי שנינו בכרייתא: **יכול** יהא הדין שהאומר "תהא רגלה של בהמה זו עולה", **תהא כולה עולה! תלמוד לומר "כל אשר יתן ממנו לה" - יהיה קדש**. מלמד הכתוב שאם יקדיש אדם רק אבר אחד מבהמה, "**ממנו**", [כגון רגל], אותו האבר שהקדיש בלבד יהיה **קדש**, ולא כולו יהיה **קדש**. יכול יהא הדין שתצא אותה בהמה **לחולין**, על ידי שיפדה את הרגל שהקדיש? **תלמוד לומר "יהיה קדש"**, **בהוייתה תהא**, שתשאר הרגל בקדושת קרבן שהחיל עליה המקדיש.

הא כיצד? מה יעשה בקדושת הרגל, והרי אם אין הבהמה עצמה קריבה לעולה אי אפשר להקריב את רגלה לבדה! **תמכר** הבהמה על ידי האדם שהקדיש את רגלה לאדם אחר **לצרכי עולות**, שהקונה אותה לצורך נדרו או נדבתו יקדיש את כולה לעולה, ויקריבנה. **ודמיה**, דמי הבהמה ששילם הקונה למוכר, הם **חולין**, שהרי היא לא היתה כולה קדושה אלא רגלה בלבד, **חוצ מצמי אותה אבר שבה**, שהקדישו **דברי רבי מאיר ורבי יהודה**.

רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: מנין לאומר "רגלה של זו תהא עולה", שתהא כולה עולה? תלמוד לומר "יהיה קדש", ומתיבת "יהיה" למדים לרבות את כולה, שכולה קודש, לפי שנתפשטה הקדושה בכל הבהמה, ומקריבין אותה.

ולאחר שמביאה הגמרא את דברי הברייתא, חוזרת הגמרא לברר מיהו התנא הסובר שאין ממירין אברים בעוברין.

ודנה הגמרא: **למאן**, למי השיב כך רבי יוסי והוכיח שממירין אברים בעוברים, מכך שהאומר "רגלה של בהמה זו עולה" הדין שכולה עולה?

אי, אם השיב כך **לרבי מאיר ורבי יהודה**, וכי מי אית להו האם סוברים הם האי סברא שהאומר רגלה של זו עולה נתפשטה קדושה בכל הבהמה, והרי שנינו כאן שאף בזה חולקים הם וסוברים שקדושת אותו האבר, בהווייתה תהא. ולכן, לא ניתן להוכיח שלדעתם ממירין עוברים באברים.

אם כן, התנא הסובר שממירין עוברים באברין, אינו רבי מאיר או רבי יהודה. **אלא לאו**, בהכרח, **לרבי שמעון** השיב רבי יוסי את דבריו, לפי שהוא סובר כרבי יוסי, שהמקדיש רגלה של בהמה, פשטה הקדושה בכולה, ומוכיח לו רבי יוסי שלשיתו יש לומר כן אף לענין תמורה, שהממיר אבר אחד, תיתפשט התמורה בכל הבהמה.

ולפי זה, מיושבים דברי רב שימי בר אשי דלעיל, כי בדין שאין מרבין עוברים מ"בהמה בבהמה" שידון העובר כבהמה עצמה אף לענין תמורה, הולך רבי שמעון לשיטתו, שמקיש תמורה למעשר.

וזוחה הגמרא: **לא**. אין הכרח לומר שרבי יוסי אמר את דבריו לרבי שמעון. אלא יתכן שתנא קמא, הסבור שאין ממירין באברין ועוברין, הוא רבי מאיר או רבי יהודה. ואם כן, ראייתו של רבי יוסי ממקדיש רגלה של עולה שפושטת הקדושה בכולה ונעשית כולה עולה, ולכן אף בתמורה יהא הדין כך – אינה ראייה לדעת רבי מאיר ורבי יהודה. שהרי חולקים הם אף לגבי דין המקדיש אבר עולה.

ואם כן, למי נאמרו דבריו של רבי יוסי?

מבארת הגמרא: **רבי יוסי, טעמא דנפשיה קאמר**. דבריו נאמרו לשיטתו הוא. וסבור הוא, כיון שהמקדיש רגלה של בהמה נעשית כולה עולה, הוא הדין אף בממיר אבר בהמה, נעשית כולה תמורה.

משנה: זכר של בקר וצאן שנולד ראשון לאמו, הרי הוא קדוש בקדושת בכור.

בהמה המבכרת, העומדת ללדת בכור, המקשה לילד, מחתך, מותר לחתוך אבר אבר מן האברים שיוציאים לחוץ, ומשליך לכלבים. כיון שעדיין לא יצא רובו של הבכור, לא חלה בו קדושת בכור.

אולם, אם יצא רובו של העובר בבת אחת, ואז חתכו, הרי זה יקבר. כיון שיצא רובו, נחשבת יציאה זו כלידה, וכבר חלה עליו קדושת בכור, ומשום כך אין להשליכו לכלבים.

ובשני המקרים הללו, בין יצא העובר כשהוא מחותך אברים אברים, ובין יצא רובו, נפטרת האם מן הבכורה. והולד שיבוא אחריו שוב אינו בכור, שהרי אינו פטר רחם.

נמרא: אתמר, יצא שלישי מן הולד הבכור ממעי אמו, ומכרו בעליו לעובד כוכבים [לפי שעדיין לא חלה בו קדושת בכור, שהרי לא יצא רובו], ולאחר המכירה חזר ויצא שלישי אחר, ונמצא בשני שלישי, שהם רוב הולד, כבר בחוץ ונחשב כנולד. ואם כן, מה דינו? **רב הונא אמר:** בכור זה קדוש הוא, והוא ניתן לכהן, ומקריבין אותו על המזבח כדין בכור. **רבה אמר: אינו קדוש,** אלא חולין הוא.

ומבארת הגמרא את טעמים:

רב הונא אמר העובר **קדוש, קסבר**, על אף שקדושת הבכור תלויה בלידה וביציאת רובו, אבל לאחר שכבר יצא רובו וחשוב הוא כנולד, **למפרע הוא קדוש.**

ואם כן, כאן, כאשר מכר לעכו"ם אחר שיצא שלישי, הרי כיון דמיד לאחר מכן נפק ליה יצא רוביה, רוב הבכור, ונחשב כילוד, **איגלאי מילתא**, מתגלה הדבר **למפרע, דמעיקרא הוה**, שמתחלה אף קודם שיצא רובו, **קדוש הוא, ומאי דזבין**, מה שמכר לגוי, **לא כלום זבין**, שהרי אין הבכור שלו, לפי שקדוש הוא, ויש ליתנו לכהן. **רבה אמר אינו קדוש, קסבר, מכאן ולהבא הוא קדוש.** שחלה הקדושה רק מן הרגע שיצא רובו, ונחשב כנולד, ואם כן, מאי **דזבין**, אותו שלישי שמכר לגוי קודם שיצא רובו של בכור, **שפיר זבין**, מכירה טובה היא, שהרי בשעת המכירה עדיין לא חלה הקדושה, וברשות בעליו הוא.

ואזדו לטעמיהו, הולכים הם במחלוקת זו לפי דעתם ושיטותיהם, שכבר נחלקו בסברא זו בענין אחר:

דאתמר: יצא שלישי מן העובר **דרך דופן** [כגון על ידי ניתוח דופן הבהמה בסכין, או על ידי חיתוך באמצעות סס], ולאחר מכן נפתחה רחמה של הבהמה, וא יצאו **שני שלישי** העובר הנותרים **דרך הרחם**, כלידה רגילה.

רב הונא אמר: אינו קדוש עובר זה, **ורבה אמר: קדוש**.

מבארת הגמרא את מחלוקתם:

רב הונא אמר, עובר זה **אינו קדוש**, כי **רב הונא** הולך **לטעמיה**, **דאמר**, עובר בכור היוצא מרחם אמו, **למפרע** הוא **קדוש**. ולכן, **רובא קמא** [הרוב הראשון של הולד היוצא, אשר מחמתו חל על העובר שם ילוד], **ליתיה ברחם**, לא יצא מן הרחם, שהרי השליש הראשון של העובר יצא דרך הדופן, ומשום כך הוא אינו נחשב כ"פטר רחם".

רבה אמר, העובר **קדוש** על אף שהשליש הראשון יצא דרך הדופן, כי **רבה** הולך **לטעמיה**, **דאמר מכאן ולהבא** הוא **קדוש**. **ורובא**, רובו של העובר, **דרך רחם נפיק** יצא [שהרי אחרי אותו השליש שיצא דרך הדופן יצאו עוד שני שלישי דרך הרחם]. ולכן, לא איכפת מכך שהשליש הראשון יצא ראשונה דרך הדופן, כיון שבעת חלות קדושתו, שהיא מכאן ולהבא, יצא כבר הרוב דרך הרחם.

אולם אם כן, יש להבין מדוע צריכים רבה ורב הונא להשמיע את שיטותיהם הן לענין מכירת שלישי העובר לעכו"ם, והן לענין יציאת שלישי דרך הרחם?

מבארת הגמרא: **וצריכא**, יש צורך להשמיע את שיטותיהם בשני ענינים אלו. **דאי אשמעינן** רב הונא את דעתו רק **בהא**, בענין המוכר בכור לגוי לאחר שיצא שלישי, היינו אומרים, כי רק **בהא קאמר רב הונא** שלמפרע הוא קדוש כבר מעת יציאתו מהרחם, **משום דאם** נאמר ש"מכאן ולהבא הוא קדוש", יביאנו דבר זה לנהוג בו **קולא**, שיהיה פטור מן הבכורה.

אבל, בהך, במקרה שלפנינו, שיצא שלישי מן העובר דרך הרחם, דאם נאמר בו שמכאן ולהבא הוא קדוש, יהיה זה **לחומרא**, שיהיה חייב בככורה, **אימא**, יתכן לומר כי **מודי ליה** רב הונא **לרבה** שאכן מכאן ולהבא הוא קדוש, ולא למפרע.

ומשום כך נשנה דינו של רב הונא בשני ענינים אלו.

[עד כאן ע"פ ביאור 'חברותא']